

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року**

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Бановська Тетяна Костянтинівна

Тема роботи Потенціал Музею історії міста Краматорська у створенні поліфонічного простору Другої світової війни та подоланні конфлікту історичної пам'яті

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Актуальність роботи Т. Бановської визначається як специфікою сучасної ситуації протистояння російській агресії на Сході України, так і в цілому важливістю суспільного обговорення конфліктів історичної пам'яті. Методологія поліфонічного висвітлення історії сьогодні визнається науковцями однією із найбільш перспективних, тому звернення саме до цієї тематики безумовно може вважатись актуальним. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використати їх у подальшій музейній та культурно-просвітницькій роботі.

Наукова новизна одержаних результатів проблематика історичної пам'яті та поліфонічного музейного простору в сучасній вітчизняній та зарубіжній історичній науці є достатньо висвітленою, існують і наукові праці, в яких піднімалось питання специфіки історичної пам'яті Сходу України, проте специфіка музейної роботи в даному регіоні в контексті подолання конфліктів пам'яті на сьогодні ще не досліджувалась, чим і визначається наукова новизна отриманих авторкою результатів.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам для здійснення дослідження авторкою було опрацьовано значну кількість історичних джерел, головним чином представлених як експонати музейної експозиції Музею історії міста Краматорська. Джерельний матеріал належним чином проаналізований та систематизований, дотримана логіка розкриття теми. Тема розкрита повністю, висновки логічно випливають із змісту дослідження і належним чином аргументовані з опорою як на джерельний матеріал, так і на наукову літературу за темою.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження робота Т. Бановської має дослідницький характер, в змісті роботи повністю знаходить вирішення сформульована авторкою наукова проблема. Використані методи дослідження повністю відповідають поставленій меті і завданням.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Авторка дотримується наукового стилю викладу, текст роботи написаний грамотною мовою, використана відповідна наукова термінологія,

виклад логічний і послідовний, структура роботи повністю відповідає вимогам, робота оформлена належним чином.

Загальний висновок та рекомендації Робота Т. Бановської являє собою самостійне завершене наукове дослідження, в якому повністю розкрито сформульовану актуальну проблему. Важливим здобутком дослідниці є сформульовані на основі вивчення практики конкретного музейного закладу загальні рекомендації та висновки щодо можливостей музейного закладу у розбудові поліфонічного простору музею з метою подолання конфлікту історичної пам'яті про один із найбільш конфліктогенних для Сходу України періодів національної історії. Робота відповідає всім вимогам і може бути рекомендована до захисту.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ППБ)

(підпис)

«4» лютого 2022 р.

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року**

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Безугла Марія Вікторівна

Тема роботи Іноземні інвестиції кінця XIX ст. – початку XX ст. як основа варіативності розвитку української держави після 1917 року на прикладі Дружківської та Костянтинівської ОТГ

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Тема, сформульована М. Безуглою, видається цікавою і в цілому актуальною для сучасної історичної науки, оскільки для сучасної історичної методології притаманні пошуки нових підходів, в тому числі і на стику наук. Проте є дуже дискусійною можливість ставити такі питання, як “варіативність розвитку української держави”, на прикладі однієї ОТГ. Ті ж питання можуть бути поставлені до теоретичного значення роботи.

Наукова новизна одержаних результатів. Дослідження М. Безуглої видається дещо штучно складеним з двох частин, із яких перша являє собою спробу дослідити історію іноземних інвестицій в промисловість краю і містить певні ознаки наукової новизни, залучаючи у науковий обіг невідомі раніше факти та по-новому розкриваючи на місцевому матеріалі загальноісторичні події. Натомість друга частина, хоча і є своєрідною та творчою спробою вирішити неоднозначне питання, видається не зовсім виправданою в контексті роботи.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам Обрана тема авторкою розкрита досить своєрідно і самостійно, можна відзначити творчий підхід та оригінальність авторського мислення, спробу скористатись всіма наявними в розпорядженні джерелами. Незважаючи на певну дискусійність отриманих висновків, зроблено досить вдалу спробу обґрунтувати та аргументувати отримані результати.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. Робота М. Безуглої може бути розцінена як самостійне наукове дослідження, незважаючи на неоднозначність сформульованої наукової проблеми. Проте вибір методів видається не зовсім виправданим, відповідно і результати не зовсім однозначні.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Роботу написано грамотною літературною мовою, науковим стилем, виклад матеріалу в цілому логічний і послідовний, оформлення відповідає вимогам до наукових робіт.

Загальний висновок та рекомендації Робота М. Безуглої може бути рекомендована до захисту, незважаючи на певні недоліки. В роботі здійснено самостійну спробу сформулювати і вирішити наукову проблему, застосовано творчий підхід. Отримані в ході дослідження результати містять елементи наукової новизни. Незважаючи на неоднозначність вибору методів дослідження, авторкою було здійснено спробу зробити певні висновки та узагальнення. За умови виправлення недоліків обраний напрям роботи варто продовжувати і надалі.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ПІБ)

(підпис)

«5» лютого 2022 р.

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Бойко Богдан Ігорович

Тема роботи Роль Слов'янського курорту в розвитку культури міста наприкінці XIX — на початку XX століття

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Роботу Б. Бойко присвячено проблематиці формування локального варіанту української культури Донеччини наприкінці XIX — на початку XX ст., тобто в той період, коли відбувались активні процеси модернізації як в соціально-економічній, так і в культурній сферах. Відповідно актуальність і практичне значення отриманих результатів визначає фундаментальний характер тих культурних принципів, які було закладено в основу культури Донеччини саме в той час. Важливим є відзначений автором високий естетичний рівень та національне українське спрямування культурних заходів в аналізований період.

Наукова новизна одержаних результатів Автор скористався значною кількістю зібраного науковцями та краєзнавцями-аматорами джерельного матеріалу, а також використав фахові історичні праці, присвячені історії регіону, проте робота Богдана Бойко безумовно має наукову новизну, оскільки висвітлює факти під новим ракурсом, який досі ще не вивчався.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам Системність і повнота у розкритті теми досягнута автором завдяки використанню всіх наявних на сьогодні історичних джерел за темою дослідження, здійсненому ретельному критичному аналізу. В роботі простежується чітка логічна побудова, яка розкриває хід дослідження. Тема в цілому розкрита в рамках тих можливостей, які надаються на сьогодні наявними історичними фактами. Висновки логічно і повністю аргументовані і відповідають отриманим в ході дослідження результатам.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження робота Т. Бойко безумовно може бути визначена як дослідницька, оскільки автором було сформульовано актуальну наукову проблему, яка раніше не знаходила висвітлення, і в загальних рисах її вирішено. Використані загальнонаукові та історичні методи дослідження повністю відповідають поставленій меті і завданням.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Автором дотримано наукового стилю викладу, текст роботи написаний грамотною мовою, використана відповідна наукова термінологія, матеріал викладено логічно і послідовно, оформлення роботи повністю відповідає вимогам.

Загальний висновок та рекомендації Робота Б. Бойка може бути рекомендована до захисту як завершене оригінальне наукове дослідження, яке розкриває актуальну тематику і результати якого мають конкретне практичне значення. Цінним в доробку автора є відзначення національного характеру значної частини культурно-просвітницької роботи Слов'янського курорту, залучення великої кількості історичних джерел та їх критичний аналіз. Робота має значні перспективи для продовження досліджень в обраному напрямку.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ПІБ)

(підпис)

«4» лютого 2022 р.

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Борцова Анна Сергіївна

Тема роботи Газета «Новий шлях» як визначний представник преси Добропільського краю

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Обрана А. Борцовою тема є актуальною, оскільки місцева преса є вагомим складовим елементом формування локального соціального середовища, поширення ціннісних орієнтацій, інформування місцевої спільноти про події в краї та світі. Здійснена авторкою спроба дослідження історії найбільш популярної в регіоні газети є цілком вдалим, простежено повністю діяльність видання від його виникнення до сьогодення, відзначено роль газети в ключових для краю подіях. Актуальність теми належним чином сформульовано, відзначено практичне значення отриманих результатів, як в соціальному, так і в науковому аспектах.

Наукова новизна одержаних результатів. Дослідження А. Борцової в головній частині може бути визнано таким, що має наукову новизну, як з огляду на використання великої кількості публікацій в місцевій пресі в якості джерел, так і з точки зору своєрідності погляду на вже наявний в наукових дослідженнях матеріал.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам Обрана тема А. Борцовою розкрита досить докладно, матеріал системно охоплює всі аспекти соціального функціонування місцевої преси. Отримані результати визначають сформульовані висновки. Висновки належно аргументовані та підтверджуються наведеним в роботі фактографічним матеріалом.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. Робота А. Борцової в основному має дослідницький характер, являє собою досить успішну спробу вирішити актуальну наукову проблему, залучає до наукового обігу значну кількість нових фактів. Обрані методологічні підходи в цілому виглядають доцільними, їх застосування коректне та виправдане логікою роботи.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Роботу написано грамотною літературною мовою, науковим стилем, виклад матеріалу в цілому логічний і послідовний, оформлення відповідає вимогам до наукових робіт.

Загальний висновок та рекомендації Робота А. Борцової може бути рекомендована до захисту. Робота є в цілому самостійною, піднімає актуальну наукову проблему і в головних аспектах її вирішує. Отримані в ході дослідження результати містять наукову новизну та мають практичну значимість. Як позитивну рису слід відзначити цілком

успішну спробу розглянути історію конкретного періодичного видання в контексті соціально-економічного розвитку краю та показати конкретний внесок особистостей в історію видання.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ПІБ)

(підпис)

«5» лютого 2022 р.

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Власова Юлія Віталіївна

Тема роботи Організація торговельного судноплавства в Північному Приазов'ї (друга половина XIX ст.)

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Обрана дослідницею тема відрізняється актуальністю з огляду на важливу роль, яку відігравало судноплавство в становленні економіки Донеччини в другій половині XIX ст. Важливість теми визначається ще й сучасним місцем Північного Приазов'я в структурі промислового й культурного розвитку краю. Вивчення найважливіших аспектів розвитку портової інфраструктури, рухомого складу, фінансового забезпечення торговельних перевезень в регіоні тощо має практичне значення в тому числі і для сучасних рішень в галузі організації економічної інфраструктури регіону.

Наукова новизна одержаних результатів в роботі Власової Ю. полягає в самостійному підході до історичних відомостей щодо організації торговельного судноплавства, систематизації та способі представлення матеріалу.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам Обрана тема розкрита авторкою в загальних рисах достатньо, сформульована наукова проблема досліджена в рамках системного підходу, дотримана хронологія і логіка аналізу. Відповідно узагальнення та висновки належним чином аргументовані, в цілому відповідають отриманим в ході дослідження результатам.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. Робота Ю. Власової має дослідницький характер з огляду на самостійність точки зору погляду на проблему і творчого використання наукового матеріалу. Застосовані до аналізу історичних джерел методологічні підходи обрані доцільно, їх використання є коректним відповідає поставленим завданням.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Роботу написано грамотно, стиль письма науковий, виклад матеріалу логічний і послідовний, оформлення відповідає вимогам до наукових робіт.

Загальний висновок та рекомендації Дослідження Ю. Власової може бути рекомендоване до захисту, має ознаки самостійності, демонструє оригінальність підходу до вирішення обраної теми, містить елементи наукової новизни, отримані результати мають практичну значимість. Авторка виявила творчий підхід до вирішення проблеми, застосувала відповідний набір методів, проаналізувала велику кількість наукової

літератури та писемних джерел. Незважаючи на деяку компілятивність роботи, вона може бути допущена до захисту, дослідження в обраному напрямку варто продовжувати і надалі.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ПІБ)

(підпис)

«7» лютого 2022 р.

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року**

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Дерев'янченко Ярослав Олексійович

Тема роботи Події Другої світової війни через призму родинних історій

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Тематика Другої світової війни не втрачає своєї актуальності, незважаючи на значну кількість наявних на сьогодні досліджень. Особливо це стосується краєзнавчої роботи, оскільки на місцевому рівні постійно відкриваються нові, не досліджені раніше аспекти історії тих трагічних подій. Відповідно обрана Я. Дерев'янченком тема безумовно є актуальною, що знайшло належне висвітлення у вступі до роботи. Здійснена автором спроба дослідження історії Другої світової війни через призму конкретних людських долі, на місцевому фактографічному матеріалі виявилась в цілому вдалою, отримані результати збагачують як зміст локальної історії, так і можуть використовуватись в музейній і краєзнавчій роботі.

Наукова новизна одержаних результатів. Дослідження Я. Дерев'янченка має всі ознаки наукової новизни, залучаючи у науковий обіг невідомі раніше факти та по-новому розкриваючи на місцевому матеріалі загальноісторичні події. Використаний матеріал усної історії, фотодокументи, писемні джерела особистого характеру переважно є новими і їх аналіз та інтерпретація виглядають цілком вдалими.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам Обрана тема автором розкрита системно і повністю, висвітлені різні аспекти людських долі мешканців конкретного населеного пункту протягом всього часу Другої світової війни, здійснено узагальнення. На основі ретельного аналізу досить значного джерельного матеріалу розроблено аргументацію висновків, які повністю відповідають отриманим результатам і підтверджуються наведеними в роботі фактами.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. Робота Я. Дерев'янченка являє собою цілісне самостійне наукове дослідження, чітко сформульована наукова проблема, завдяки застосуванню відповідних методів ця проблема знайшла своє повне вирішення. Вибір методів належним чином аргументований, їх застосування коректне та виправдане логікою роботи.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Роботу написано грамотною літературною мовою, науковим стилем, виклад матеріалу в цілому логічний і послідовний, оформлення відповідає вимогам до наукових робіт.

Загальний висновок та рекомендації Робота Я. Дерев'янченка може бути рекомендована до захисту. В роботі здійснено самостійне дослідження актуальної наукової проблеми. Отримані в ході дослідження результати містять наукову новизну та мають практичну значимість. Важливим є чітке дотримання обраних методів дослідження, завершеність всіх компонентів, їх логічний внутрішній зв'язок, залучення до наукового обігу значної кількості невідомих раніше фактів. Обраний напрям роботи варто продовжувати і надалі.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ППБ)

(підпис)

«5» лютого 2022 р.

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Курінна Дар'я Сергіївна

Тема роботи Виробництво промислової кераміки товариства «Дзевульського і Лянге»

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Обрана дослідницею тема в цілому відповідає завданням історичного краєзнавства, зокрема такого напрямку досліджень, як вивчення історії промисловості краю. Особливо цінним є обрання в якості теми дослідження підприємства, яке мало економічні зв'язки із іншими регіонами тодішньої Російської імперії, а сьогодні Польщі. Така постановка проблеми є цінною як для історії країни в цілому, так і для локальної історії. Так само вдало обрано проміжок часу для дослідження, оскільки в період активної модернізації краю промислова кераміка мала не лише економічне, але й естетичне значення. Практичне значення роботи визначається тим станом, в якому знаходяться сьогодні пам'ятки, пов'язані із історією обраного для дослідження підприємства.

Наукова новизна одержаних результатів Отримані в дослідженні Д. Курінної результати мають наукову новизну з огляду на своєрідну точку зору, яка застосована для аналізу значної кількості відомих раніше фактів, а також залученням нових джерел, які раніше не використовувались. Зокрема, вдалим є сполучення економічної проблематики із мистецтвознавчою з огляду на специфіку матеріалу.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам В процесі розкриття теми було опрацьовано значний обсяг доступних історичних джерел та наукової літератури, в тому числі праці місцевих краєзнавців, речові джерела, архівні матеріали, публікації в пресі тощо. Застосовані до аналізу історичних джерел методологічні підходи відповідають вимогам об'єктивності та повноти історичного дослідження. Авторкою здійснено значний обсяг роботи по виявленню джерел історичного матеріалу, опрацьовано їх та належним чином обґрунтовано висновки. Тема розкрито з достатньою системністю і повнотою, хід дослідження виправданий логікою теми. Висновки в цілому аргументовані і відповідають отриманим в ході дослідження результатам.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження робота Д. Курінної має дослідницький характер, зроблено в цілому владу спробу розкрити наукову проблему, значна кількість аспектів якої раніше не висвітлювались. Використані методи дослідження повністю відповідають поставленій меті і завданням.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Стиль роботи науковий, виклад зроблено в цілому грамотно, виклад матеріалу достатньо логічний і послідовний, оформлення в цілому відповідає вимогам.

Загальний висновок та рекомендації Робота Д. Курінної в цілому заслуговує на позитивну оцінку, хоча в якості недоліків слід вказати на деяку копільтивність окремих частин, однак більшість матеріалу має ознаки наукової новизни. В цілому дослідження Д. Курінної є самостійним, має практичну значимість та може бути рекомендованим до захисту.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ППБ)

(підпис)

«4» лютого 2022 р.

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року**

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Никифоров Дмитро Владиславович

Тема роботи Мирноградська центральна міська лікарня від 1928 до 2022 р.

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Тематика історії окремих організацій, підприємств або установ є виправданою в рамках дослідницьких завдань історичного краєзнавства, особливо в тому разі, якщо обраний для дослідження предмет чимось вирізняється в рамках локальної історії. Саме з таких міркувань обрана Д. Никифоровим тема може вважатись актуальною, оскільки Мирноградська центральна міська лікарня є одним із прикладів залежності розвитку соціальної інфраструктури від загальних історичних подій в краї та етапів його економічного розвитку. Практичне значення роботи полягає в потребі узагальнення й систематизації наявного великого фактографічного матеріалу, який може мати як самостійну дослідницьку цінність, так і розглядатись в якості основи для подальших досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів Обрана Д. Никифоровим тема до сьогоднішнього дня ще не вивчалась, чим визначається безумовна наукова новизна отриманих результатів. Автором було зібрано і проаналізовано велику кількість нових для краєзнавчої науки джерел різноманітного характеру, належним чином їх систематизовано та узагальнено.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам В процесі роботи над темою Д. Никифоровим було опрацьовано значний обсяг джерельного матеріалу, в тому числі праці місцевих краєзнавців, речові джерела, архівні матеріали, публікації в пресі, усні свідчення, фотодокументи. Застосовані до аналізу історичних джерел методологічні підходи відповідають вимогам об'єктивності та повноти історичного дослідження, завдяки чому досягнуто повноти у розкритті теми, незважаючи на досить значний часовий період, обраний для аналізу. Тема розкрита системно, аргументація висновків здійснена у відповідності до вимог, повністю відповідає отриманим в ході дослідження результатам.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження робота Д. Никифорова має дослідницький характер, вирішує повністю самостійну наукову проблему, залучено в науковий обіг ряд нових джерел. Використані методи дослідження повністю відповідають поставленій меті і завданням, їх вибір зумовлений сформульованою дослідницькою проблемою.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Стиль роботи науковий, виклад тексту зроблено грамотно,

матеріал подано повністю логічно і послідовно, оформлення відповідає вимогам до наукових робіт.

Загальний висновок та рекомендації Дослідження Д. Никифорова заслуговує на високу оцінку, матеріал має всі ознаки наукової новизни, результати мають безумовну практичну значимість. Цінним здобутком автора є залучення великої кількості джерельного матеріалу різного характеру, аналіз історії конкретної лікарні в контексті загального історичного розвитку краю. Робота є самостійним науковим дослідженням і може бути рекомендована до захисту.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ПІБ)

(підпис)

«5» лютого 2022 р.

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Новікова Ірина Дмитрівна

Тема роботи Голод 1946-1947 рр. у місті Торецьку та спогади його мешканців

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Голод 1946-47 рр. в локальній історії Донеччини не втрачає своєї актуальності, оскільки постійно розкриваються нові факти, даючи можливість уточнити причини та наслідки трагедії. Робота І. Новікової розкриває події голоду 1946-1947 рр. в місті Торецьку на основі великої кількості усних джерел, які були належним чином зібрані та піддані критичному аналізу. Вказаним вище визначається як актуальність обраної авторкою теми, так і її практичне значення та перспективи подальших досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів в роботі І. Новікової полягає в самостійному підході до наявних історичних відомостей та збагачення їх самостійно відібраними та залученими в науковий обіг місцевими історичними джерелами.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам Обрана тема розкрита авторкою досить системно та повноцінно, наукова проблема, цілі і завдання дослідження сформульовані в цілому правильно, застосовано системний підхід, дотримана хронологія і логіка аналізу. Висновки належним чином аргументовані, в цілому відповідають отриманим в ході дослідження результатам.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. В роботі І. Новікової сформульовано і в загальних рисах вирішено актуальну наукову проблему, залучено в науковий обіг ряд нових джерел. Застосовані методи відповідають меті дослідження, їх вибір в цілому доцільний, використання коректне та відповідає поставленим завданням.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Роботу написано грамотно, стиль письма науковий, виклад матеріалу логічний і послідовний, оформлення відповідає вимогам до наукових робіт.

Загальний висновок та рекомендації Дослідження І. Новікової може бути рекомендоване до захисту, має ознаки самостійності, демонструє оригінальність підходу до вирішення обраної теми, містить елементи наукової новизни, отримані результати мають практичну значимість. Авторка виявила творчий підхід до вирішення проблеми, застосувала відповідний набір методів, проаналізувала велику кількість наукової літератури та писемних джерел. Окремо варто відзначити вдале сполучення матеріалів

місцевої історії із загальнонаціональною, використання великої кількості джерельного матеріалу різного характеру.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ПІБ)

(підпис)

«7» лютого 2022 р.

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Опутіна Анастасія Сергіївна

Тема роботи Голодомор в селищі Новоекономічне в 1932-1933 рр.

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Трагедія Голодомору 1932-33 рр. в українській історії не втрачає своєї актуальності, оскільки постійно розкриваються нові факти, даючи можливість уточнити причини та наслідки трагедії. Робота А. Опутіної присвячена історії локальної людської спільноти в умовах загальнонаціональної трагедії, що повністю відповідає дослідницьким завданням історичного краєзнавства. Вказаним вище визначається як актуальність обраної авторкою теми, так і її практичне значення та перспективи подальших досліджень. Крім того, практичного значення надає роботі велика кількість залученого джерельного матеріалу, який може активно використовуватись для подальших досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів, отриманих А. Опутіною, впливає із новизни зібраних дослідницею історичних джерел, зокрема матеріалів усної історії, фотографій, а також самостійним підходом до аналізу опублікованих архівних джерел, що стосуються обраної теми.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам Обрана тема авторкою розкрита системно і повністю на основі як значного обсягу джерельного матеріалу, який дає можливість зробити певні узагальнення і висновки, так і на основі роботи з фаховими працями вітчизняних істориків за темою. Висновки вичерпно аргументовані й повністю відповідають отриманим в ході дослідження результатам.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження робота А. Опутіної має дослідницький характер, сформульовано і вирішено самостійну наукову проблему, залучено в науковий обіг ряд нових джерел. Застосовані до аналізу історичних джерел методологічні підходи відповідають вимогам об'єктивності та повноти історичного дослідження, вибір методів доцільний, їх використання відповідає поставленим завданням.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Роботу написано грамотно, стиль письма науковий, виклад матеріалу повністю логічний і послідовний, оформлення відповідає вимогам до наукових робіт.

Загальний висновок та рекомендації Дослідження А. Опутіної цілком може бути рекомендовано до захисту, оскільки являє собою самостійне наукове дослідження, має всі

ознаки наукової новизни, результати мають практичну значимість. Окремо варто відзначити вдале сполучення матеріалів місцевої історії із загальнонаціональною, використання великої кількості джерельного матеріалу різного характеру.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ПІБ)

(підпис)

«5» лютого 2022 р.

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Погребняк Микита Олександрович

Тема роботи Етапи становлення Нікольської гімназії «Софія»: історія та сучасність

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Дослідження історичного розвитку окремих навчальних закладів має актуальність в рамках дослідницьких завдань історичного краєзнавства. Автором було належним чином обґрунтовано важливу роль досліджуваного навчального закладу в рамках історії свого населеного пункту, таким чином довівши актуальність обраної теми. М. Погребняком було цілком слушно відзначено аспекти залежності розвитку гуманітарної інфраструктури, в тому числі навчальних закладів, від загальних історичних подій в краї. Практичне значення роботи визначається великою кількістю опрацьованого та систематизованого фактографічного матеріалу, можливістю використання отриманих результатів в якості бази для подальших досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів Автором було вперше досліджено історію конкретного навчального закладу, донині ця тематика не вивчалась, відповідно отримані результати визначаються науковою новизною. Щоправда, не зовсім виправданим видається включення в роботу значного матеріалу щодо сучасного стану гімназії, який є скоріше звітною інформацією і не розкриває загальних рис розвитку освітнього закладу. Проте цей недолік не є суттєвим і не впливає на загальну якість роботи.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам В процесі опрацювання матеріалу автором було залучено вагомий обсяг джерельного матеріалу, в тому числі звітну документацію навчального закладу, речові джерела, публікації в місцевій пресі, фотодокументи. Отриману інформацію було належним чином узагальнено, піддано критичному аналізу та систематизовано, завдяки чому вдалося отримати цілком аргументовані висновки. Застосовані до аналізу історичних джерел методологічні підходи відповідають сформульованим цілям і завданням роботи. Тема в цілому розкрита.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження робота М. Погребняка може бути визнана самостійним дослідженням, має ознаки наукової новизни, в науковий обіг було залучено деякі нові джерела. Вибір автором методів дослідження є відповідним поставленій меті і завданням, їх застосування коректне та грамотне.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Стиль роботи науковий, виклад тексту грамотний, логічний і послідовний, оформлення відповідає вимогам до наукових робіт.

Загальний висновок та рекомендації Дослідження М. Погребняка заслуговує на рекомендацію до захисту, тема обрана актуальна, отримані результати мають ознаки наукової новизни, робота відрізняється практичною значимістю. Позитивним моментом дослідження є використання значної кількості джерельного матеріалу різного характеру та спроба простежити історію власного навчального закладу в ширшому контексті загального історичного розвитку краю. Дослідження в обраному напрямку варто продовжувати і надалі.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ПШБ)

(підпис)

«8» лютого 2022 р.

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України
2022 року
РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення Історія
Секція Історичне краєзнавство

Автор Савчук Олександр Олександрович,
учень 10-Б класу
Краматорської української гімназії
Краматорської міської ради
Донецької області

Тема роботи ВИПУСКНИКИ КРАМАТОРСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ГІМНАЗІЇ: ШЛЯХ ВІД ПЛАСТУ ДО ЄВРОМАЙДАНУ ТА АТО

Актуальність, теоретичне і практичне значення роботи. Громадянське суспільство в Україні почало активно зростати з 2014 року, а саме після революції Гідності та з початком збройної агресії з боку Росії. З'явилося багато корисних ініціатив, які від групки людей змогли вирости в зрілі організації. Більшість громадських організацій працюють згідно загальнонаціональних стратегій, що дозволяє їм втілювати їхню мету. Зокрема за таким принципом діє організація "Пласт-НСОУ".

Пряме та опосередковане застосування збройної сили Російською Федерацією проти суверенітету та територіальної цілісності України, що розпочалося 2014 року, наслідком чого є анексія Автономної Республіки Крим і м.Севастополя, окупація частини Донецької та Луганської областей, що триває і сьогодні, робить дослідження надзвичайно актуальним. Адже замовчування даних подій, їх невирішення, затягує конфлікт та поглиблює кризу в Україні.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що воно є першою спробою комплексно проаналізувати матеріали, які відображають національні погляди, ідеї та переконання випускників Краматорської української гімназії О. Ветрова, В. Дудинця та В. Попова – учасників Пласту, Євромайдану та АТО. У науковий обіг уперше були введені інтерв'ю, документи, світлини з архівів учасників дослідження.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам. В дослідженні визначено джерельну базу, досить логічно означено періодизацію подій, висвітлено особливості кожного етапу. Автором виявлено внутрішні та зовнішні чинники, що сприяли формуванню в учасників подій моральних якостей, таких як волелюбність, патріотизм, готовність відстоювати незалежність України, права та свободи.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. Автор доповнює загальну картину історії України початку ХХІ століття спогадами свідків подій, які вперше вводяться в науковий обіг. Дослідження в основному спирається на метод усної історії;

використано наративне, напівструктуроване, біографічне та діалогове інтерв'ю.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт. Дослідження має науковий стиль мовлення, наявні всі структурні елементи, джерела оформлені грамотно.

Разом з тим, слід наголосити на дискусійних моментах. В роботі не прослідковується чіткого формулювання положення "конфлікт інтересів", адже введення в науковий апарат дослідження такого положення дало б змогу глибше розкрити завдання, сформульовані в роботі. Також, варто було б визначити розуміння досвіду у пластових колах та накладання його на досвід особистісний, чітко розписати компетенції, котрими повинні володіти учасники руху і які в подальшому визначають ціннісні орієнтації. Значно б доповнив дослідження аналіз стану стратегічного управління та планування організації для створення стратегії розвитку відокремленого підрозділу ГО "Пласт – НСОУ" м. Краматорськ.

Загальний висновок та рекомендації. Незважаючи на висловлені зауваження, дослідження О.О. Савчук містить наукову складову, відзначається самостійністю в аналізі матеріалів та спогадів, тому рекомендоване до публічного захисту на Всеукраїнському конкурсі науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Рецензент:

Доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри філософії, історії та
соціально-гуманітарних дисциплін

ДВНЗ "ДДПУ"

Воронова Надія Сергіївна

«08» лютого 2022 р.

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України
2022 року
РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення Історія
Секція Історичне краєзнавство

Автор Смола Анастасія Олександрівна, учениця 11-Б класу комунального закладу «Мангушський заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ст. № 2» Мангушської територіальної громади

Тема роботи: с. Мангуш у роки Української революції та громадянської війни (1918-1920 рр.)

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи полягає у висвітленні подій Української революції та громадянської війни 1918 – 1920 років на прикладі селища Мангуш, де йшли запеклі бої в 1919 - 1920 роках. Практична вага роботи – в розкритті ступеня участі греків Приазов'я в махновському русі. Залишається безпосередній запит суспільства у дослідженні подібних тем, що віддзеркалює національні, культурні, економічні проблеми на фоні агресії з боку більшовицької Росії.

Окремо слід зазначити, що Мангуська загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 2 бере участь у Всеукраїнській краєзнавчій акції учнівської молоді «Українська революція: 100 років надії і боротьби» за напрямом «Українська революція – доба національного державотворення».

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що воно розкриває маловивчену сторінку в історії повстанського руху, малодосліджене явище в історії грецької громади України.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам. В дослідженні визначено специфіку та характерні особливості громадянської війни на теренах Мангушського району; досліджено невідомі факти участі грецької спільноти у подіях 1918 – 1920 років; опрацьовано достатню історіографічну базу.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. Проведене краєзнавче дослідження шляхом пошуку та опитування старожилів та мешканців району.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт. Дослідження має науковий стиль мовлення, наявні всі структурні елементи, джерела оформлені грамотно.

Разом з тим, слід наголосити на дискусійних моментах. Прослідковується певний збіг у обранні теми дослідження з темою іншого представника учнівської молоді цього ж селища. 2021 року учень 11 класу Віталій Мацука посів II місце у I (регіональному) турі Всеукраїнської краєзнавчої акції учнівської молоді з науково-краєзнавчою роботою «Селище Мангуш у роки Української революції та громадянської війни 1918-1921 рр.». В рецензованому дослідженні не вистачило компаративістського аналізу подібних робіт, розкриття невирішених питань. Дослідження значно виграло,

якби було розглянуто асиміляційні процеси. Також, варто було приділити увагу майновій диференціації, розвитку комерції, землеробській культурі в 1918 – 1920 роках, та як зазначене допомагало зберігати національну ідентичність. Структура роботи вимагає корегування, зокрема виділення в окремий розділ III проблеми ставлення до Н. Махна порушує загальну її будову.

Загальний висновок та рекомендації. Незважаючи на висловлені зауваження, дослідження А.О. Смоли містить наукову складову, відзначається самостійністю в аналізі матеріалів та спогадів, тому рекомендоване до публічного захисту на Всеукраїнському конкурсі науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Рецензент:

Доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри філософії, історії та
соціально-гуманітарних дисциплін
ДВНЗ "ДДПУ"

Воронова Надія Сергіївна

«08» лютого 2022 р.

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Хараджа Вероніка Петрівна

Тема роботи Історія створення національно-скаутської організації «Пласт»

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Актуальність обраної для дослідження теми не викликає зауважень, оскільки пластовий рух є вагомим складовим формування патріотизму та національної свідомості української молоді протягом всього ХХ ст. Цінним є обрання авторкою саме донецької складової руху, оскільки саме на Сході України діяльність Пласту є водночас дуже активною та корисною. Актуальність теми достатньо аргументовано розкрита авторкою у вступі. Так само вказано на практичне значення отриманих результатів, як в соціальному, так і в науковому аспектах.

Наукова новизна одержаних результатів. Дослідження В. Хараджи містить елементи наукової новизни, які полягають у спробі на основі аналізу матеріалів анкетування та місцевої преси висвітлити сучасний стан скаутського руху на Донеччині.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам Обрана тема в цілому дослідницею розкрита, незважаючи на деяку компілятивність матеріалу роботи та занадто широкий хронологічний період. Дослідження проводилось системно, відповідно отримані результати розкривають історію скаутського руху на Донеччині в багатьох важливих аспектах. Висновки достатньо аргументовані та в цілому відповідають отриманим в ході дослідження результатам.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. Робота В. Хараджи може бути рекомендована до захисту з огляду на дослідницький в цілому характер, досить успішну спробу вирішити актуальну наукову проблему, залучення в науковий обіг деяких нових джерел. Обрані методологічні підходи в цілому виглядають доцільними, їх застосування досить коректне, хоча наявні і деякі недоліки.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Роботу написано в цілому грамотно, стиль письма переважно науковий, виклад матеріалу достатньо логічний і послідовний, оформлення в цілому відповідає вимогам до наукових робіт.

Загальний висновок та рекомендації Дослідження С. Харуненко може бути рекомендоване до захисту, хоча має деякі недоліки, насамперед компілятивність та занадто широкі хронологічні та географічні межі. Робота має певні ознаки самостійності,

сформульована наукова проблема в головних аспектах знайшла вирішення. Результати містять елементи наукової новизни та певну практичну значимість.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ПІБ)

(підпис)

«5» лютого 2022 р.

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2022 року**

**РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення історія

Секція історичне краєзнавство

Автор Харуненко Софія Романівна

Тема роботи Вишивана Златоустівка: від давнини до сьогодення

Актуальність, теоретичне і (або) практичне значення роботи Етнографічне краєзнавство є одним із важливих напрямків сучасної краєзнавчої науки. Розкриваючи локальну історію через особливості побутової культури й традицій, вивчення етнографічних особливостей надає кращі можливості для розуміння історії краю. Зокрема, вишивка як один із найбільш автентичних видів народного мистецтва, відкриває глибше культурну та історичну специфіку краю. Вказаним вище визначається актуальність обраної С. Харуненко теми. Практичне значення роботи полягає в систематизації та фіксації значної кількості зібраного джерельного матеріалу, який може активно використовуватись для подальших досліджень та слугувати основою для музейної експозиції.

Наукова новизна одержаних результатів в роботі С. Харуненко полягає в аналізі а систематизації великої кількості зібраних авторкою зразків вишивки різного функціонального призначення та стилевих особливостей, а також самостійним підходом до аналізу місцевих особливостей техніки та орнаменталістики вишивки.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам Обрана тема розкрита С. Харуненко повністю, проблема досліджена системно і повністю. В процесі дослідження сполучались як аналіз значної кількості знайдених зразків мистецтва вишивки, так і дослідження усних джерел та наукової літератури. Відповідно узагальнення та висновки вичерпно аргументовані й повністю відповідають отриманим в ході дослідження результатам.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. Робота С. Харуненко має дослідницький характер, в змісті дослідження достойно вирішено актуальну наукову проблему, залучено в науковий обіг ряд нових джерел. Застосовані до аналізу історичних джерел методологічні підходи обрані цілком доцільно, їх використання є коректним відповідно поставленим завданням.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт Роботу написано грамотно, стиль письма науковий, виклад матеріалу повністю логічний і послідовний, оформлення відповідає вимогам до наукових робіт.

Загальний висновок та рекомендації Дослідження С. Харуненко може бути рекомендоване до захисту, має всі ознаки самостійності, демонструє оригінальність

підходу до вирішення обраної теми, містить наукову новизну, отримані та належним чином аргументовані результати мають практичну значимість.

Рецензент:

к.іст.н., доц. Н.М. Шалашна
(вчене звання, ПІБ)

(підпис)

«5» лютого 2022 р.

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України
2022 року
РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

**Наукове відділення Історія
Секція Історичне краєзнавство**

Автор Хода Кіра Андріївна

Тема роботи: Система освіти в Донбасі в 1864-1891рр.

Актуальність, теоретичне і практичне значення роботи полягає у оновленні та розбудові української державності, подальшого розвитку національної школи. Особливої уваги при цьому вимагають різні ланки освіти, тому що виступають фундаментом навчання та виховання нової генерації гідних членів українського суспільства. Національна державна програма "Освіта" (Україна ХХІ століття) одним із шляхів розвитку загальної системи освіти визначила реформування освіти з урахуванням регіональних особливостей і передового світового досвіду. У перетворенні сучасної школи важливу роль відіграє історико-педагогічний досвід, вивчення якого дозволяє визначити закономірності розвитку освіти в Україні, побачити і реально оцінити проблеми сучасної школи й накреслити шляхи подальшого розвитку освіти. При цьому важливо враховувати здобутки регіонального педагогічного досвіду.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному вивченні особливостей розвитку системи освіти в Донбасі в 1864-1891 рр.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам. В дослідженні акцентовано особливості структури системи освіти та своєрідність процесу розвитку професійно-технічної освіти в Катеринославщині. Здійснено пошук і аналіз джерел і літератури для з'ясування ступеня наукової розробки даної проблеми; визначено основні критерії та особливості класифікації загальноосвітніх, національних і професійно-технічних навчальних закладів у Донбасі в 1864-1891рр.; схарактеризовано роль діяльності місцевих органів самоврядування, земств у розвитку народної освіти.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт. Дослідження має науковий стиль мовлення, наявні всі структурні елементи, джерела оформлені грамотно.

Разом з тим, слід наголосити на дискусійних моментах. Наукова новизна недостатньо чітко сформульована та обґрунтована. Також, слід більш чітко та зрозуміло описати доцільність та коректність використаних методів дослідження, наголосити, які саме методи і яким чином допомогли в розкритті того чи іншого завдання.

Слід чітко, коректно і конкретно формулювати висновки. Так у загальних висновках, на с.23 авторка зазначає: "Для досягнення поставленої мети автор ретельно проаналізував масив історіографічних, краєзнавчих та історико-культурологічних робіт, історичних джерел особистого характеру, а

також визначив основні закономірності в розвитку мережі державних, приватних, земських і професійних навчальних закладів і детально охарактеризував особливості процесу підготовки місцевих фахівців", при цьому не викладаючи основні закономірності розвитку навчальних закладів та особливості підготовки фахівців.

Загальний висновок та рекомендації. Незважаючи на висловлені зауваження, дослідження К.А. Ходи містить наукову складову, відзначається самостійністю в аналізі матеріалів та документів, тому рекомендоване до публічного захисту на Всеукраїнському конкурсі науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Рецензент:

Доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри філософії, історії та
соціально-гуманітарних дисциплін
ДВНЗ "ДДПУ"

Воронова Надія Сергіївна

«08» лютого 2022 р.

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України
2022 року
РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення Історія
Секція Історичне краєзнавство

Автор Шитов Едуард Васильович, учень 10-А класу, КЗ «Маріупольська спеціалізована школа з поглибленим вивченням новогрецької мови I-III ступенів №46 Маріупольської міської ради Донецької області».

Тема роботи: Вплив сталінського тоталітаризму на розвиток суспільства в УРСР і долю пересічної людини (на прикладі життя мешканця селища Старий Крим Ягмурджи Г.І.)

Актуальність, теоретичне і практичне значення роботи полягає у висвітленні ідеологічного наступу тоталітарної системи на життя пересічної людини. Адже, у XXI столітті не зникла загроза демократії з боку авторитарних держав. Проблема декомунізації українського суспільства гостро ставить потребу вдумливого аналізу радянських тоталітарних практик через призму ментальних характеристик, повсякденного життя українського соціуму, деформації морально-світоглядних цінностей.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному переосмисленні відомих та маловідомих фактів впливу радянської тоталітарної системи на життя пересічної людини.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам. Визначено стан наукової розробки проблеми та окреслено джерельну базу; з'ясувано особливості політики радянської влади у 40-х – на початку 50-х рр. XX ст.; прослідковано зміни в житті Ягмурджи Г.І., які відбулися завдяки існуванню тоталітарної системи в Радянській Україні; показано ідеологічний наступ радянської тоталітарної системи на життя пересічної людини.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. Тема висвітлена методами усної історії, які сьогодні є досить поширеним напрямом соціально-гуманітарних досліджень, які динамічно розвиваються і головним предметом яких є суб'єктивний досвід окремої людини. Джерельна база дослідження представлена доволі значним корпусом, як опублікованих, так і неопублікованих документів, джерелами особистого походження, фотодокументами.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт. Дослідження має науковий стиль мовлення, наявні всі структурні елементи, джерела оформлені грамотно.

Разом з тим, слід наголосити на дискусійних моментах. Наукова новизна недостатньо чітко визначена та обґрунтована. Сформульовані розділи не відображають цілісно проблемну ситуацію, суспільно-політичний стан. Висновки містять занадто загальні формулювання.

Загальний висновок та рекомендації. Незважаючи на висловлені зауваження, дослідження Е.В. Шитова містить наукову складову, відзначається самостійністю в аналізі матеріалів та документів, тому рекомендоване до публічного захисту на Всеукраїнському конкурсі науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Рецензент:

Доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри філософії, історії та
соціально-гуманітарних дисциплін
ДВНЗ "ДДПУ"

Воронова Надія Сергіївна

«08» лютого 2022 р.

**II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України
2022 року
РЕЦЕНЗІЯ
на науково-дослідницьку роботу**

Наукове відділення Історія
Секція Історичне краєзнавство

Автор Шишкалов Денис Олександрович. Донецьке територіальне відділення МАН України. Загальноосвітня школа I-III ступенів №2 Покровської міської ради Донецької області, 11 клас, місто Покровськ Донецької області.

Тема роботи: Антиалкогольна кампанія 1985 – 1987 років на території Донецької області.

Актуальність, теоретичне і практичне значення роботи полягає в актуалізації проблеми вживання алкоголю. Споживання спиртних напоїв у світі характеризується величезними цифрами, що завдає значної шкоди суспільству, його культурним цінностям. За час існування СРСР на його території проводилася низка антиалкогольних кампаній, які передбачали втілення урядових заходів щодо зниження споживання алкогольних напоїв серед населення. Найбільш популярною була антиалкогольна кампанія 1985-1987рр. З метою залучення до цієї кампанії якомога більшої кількості людей радянський уряд розгорнув широку агітаційну діяльність серед населення.

Наукова новизна дослідження полягає в дослідженні передумов, конкретних особливостей та наслідків проведення на території Донецької області агітаційної діяльності у засобах масової інформації в рамках антиалкогольної кампанії.

Системність і повнота у розкритті теми; аргументованість висновків, їх відповідність отриманим результатам. Проаналізовано історичний аспект антиалкогольної діяльності; з'ясовано зміст антиалкогольної кампанії, розкрито методи впливу на населення на досліджуваній території; простежено наслідки проведення агітаційної діяльності, виявлено її результативність.

Дослідницький характер роботи; доцільність та коректність використаних методів дослідження. Під час дослідження були використані загальноісторичні методи дослідження. Історико-порівняльний метод дав можливість зіставлення процесів діяльності антиалкогольних кампаній у певному історичному аспекті, порівняти результати проведеної діяльності. Ретроспективний метод допоміг скласти об'єктивну картину розвитку схильності суспільства до алкоголю та спиртних напоїв протягом попередніх епох. Проблемно-хронологічний метод надав можливість розгляд окремих питань в хронологічній послідовності.

Стиль, грамотність, логічність викладу; відповідність вимогам до змісту та оформлення наукових робіт. Дослідження має науковий стиль мовлення, наявні всі структурні елементи, джерела оформлені грамотно.

Разом з тим, слід наголосити на дискусійних моментах. Наукова новизна викликає сумніви, адже аналізуються відкриті джерела, не

спостерігається оригінальних методів та підходів. Автор слабо виявив самостійність в дослідженні, робота представляє собою більше компіляцію, ніж самостійне дослідження, носить описовий характер.

Загальний висновок та рекомендації. Незважаючи на висловлені зауваження, дослідження Д.О. Шишкалова містить наукову складову, відзначається незалежністю в аналізі матеріалів та документів, тому рекомендоване до публічного захисту на Всеукраїнському конкурсі науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України.

Рецензент:

Доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри філософії, історії та
соціально-гуманітарних дисциплін

ДВНЗ "ДДПУ"

Воронова Надія Сергіївна

«08» лютого 2022 р.